

टीकापुर नगरपालिका स्थानीय राजपत्र

खण्ड : २ संख्या : ३३ मिति: २०७७/१०/०६

भाग - ३

टीकापुर नगरपालिकाको बाल अधिकार समिती
गठन कार्यविधि, २०७७

स्वीकृत मिति: २०७७/०९/२२

प्रस्तावना :

बालबालिकाको अधिकारको सम्मान, संरक्षण, प्रवर्द्धन र परिपूर्ति गरी बालबालिकाको सर्वोत्तम हित कायम गर्न नगरस्तरीय बालअधिकार समिती गठन गरी कार्य सञ्चालन गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२), बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ५० को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी टीकापुर नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट नगरस्तरीय बालअधिकार समिती गठन कार्यविधि २०७७ बनाएको छे ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (१) यस कार्यविधिको नाम टीकापुर नगरपालिकाको "बालअधिकार समिती गठन कार्यविधि २०७७" रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

- (क) "बालबालिका" भन्नाले अठार वर्ष (१८) उमेर पुरानगरिका व्यक्ति सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ख) "ऐन" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ग) "कार्यपालिका" भन्नाले टीकापुर नगरकार्यपालिका सम्भन्नु पर्दछ ।
- (घ) "प्रमुख" भन्नाले टीकापुर नगरपालिकाको नगर प्रमुख सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) "उप-प्रमुख" भन्नाले टीकापुर नगरपालिकाको उप-प्रमुख सम्भन्नु पर्दछ ।
- (च) "कार्यपालिका सदस्य" भन्नाले टीकापुर नगरकार्यपालिका सदस्यलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (छ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले टीकापुर नगरपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ज) "शाखा" भन्नाले टीकापुर नगरपालिकाको महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण उपशाखा सम्भन्नु पर्दछ ।
- (झ) "समिति" भन्नाले यस कार्यविधि अनुसार गठन भएको समिति सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ञ) "बाल अधिकार" भन्नाले राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय ऐन कानुनले तोकेको बालबालिकाको अधिकार सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ट) "वडा अध्यक्ष" भन्नाले टीकापुर नगरपालिका अन्तरगतका वडाहरूका अध्यक्ष लाई सम्भन्नु पर्दछ ।

- (ठ) "वडासदस्य" भन्नाले टीकापुर नगरपालिका अन्तरगतका वडा समितिका वडा सदस्यहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ड) "सामाजिक संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई स्थापना भएको गैर नाफामुलक संस्थालाई सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले यस्तै प्रकृतिका अन्य गैरसरकारी संस्था समेतलाई जनाउँछ ।
- (ढ) "निजी संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई स्थापना भएको नाफामुलक संस्थालाई सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले यस्तै प्रकृतिका अन्य कम्पनी समेतलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद - २

टीकापुर नगर बालअधिकार समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

३. टीकापुर नगर बालअधिकार समिति :

१) टीकापुर नगरपालिका भित्रको बालअधिकार सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न एघार सदस्य रहने गरी एक टीकापुर नगर बालअधिकार समिति रहनेछ ।

(२) समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) टीकापुर नगरपालिकाका उप-प्रमुख वा निजले तोकेको नगर कार्यपालिकाको सदस्य - संयोजक

(ख) टीकापुर नगरपालिकाको सामाजिक विकास समिति संयोजक - सदस्य

(ग) टीकापुर नगरकार्यपालिका सदस्य मध्ये दलित महिला सहित नगरकार्यपालिकाले तोकेका तीन जना - सदस्य

(घ) नगर शिक्षा शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधि - सदस्य

(ङ) स्थानीय पत्रकार प्रतिनिधि - सदस्य

(च) नगर प्रमुखले तोकिएका नगर स्तरीय बाल बालिका प्रतिनिधि बालक र बालिका दुई जना - सदस्य

- (छ) बालअधिकार अधिकारकर्मी वा नागरिक समाजको प्रतिनिधि नगर प्रमुखले
तोकि पठाएको एक जना - सदस्य
- (ज) इलाका प्रहरी कार्यालयको प्रमुख वा प्रतिनिधि - सदस्य
- (झ) बालअधिकार हेर्ने शाखा प्रमुख सदस्य - सदस्य सचिव

३. समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा समितिको बैठक बस्नेछ ।
- (२) कम्तीमा महिनाको एक पटक बैठक बस्नेछ । समितिको सचिवले
समितिको बैठक बस्ने मिति, समय र स्थान तोकी बैठकमा छलफल हुने
विषयसूची सहितको सूचना बैठक बस्ने समय भन्दा चौबीस घण्टा अगावै
सबै सदस्यले पाउने गरी पठाउनु पर्नेछ ।
- (३) समितिका पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको
लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (४) उपदफा ३ को खण्ड ३ (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि
समितिको बैठक तत्काल बोलाउन आवश्यक भएमा संयोजकले नगर
प्रमुख संग समन्वय गरी जुनसुकै बेला पनि समितिको बैठक बोलाउन
सक्नेछ र त्यस्तो अवस्थामा संयोजक र घटीमा १ जना सदस्य सहित
सचिव उपस्थित भएमा समितिको बैठक बस्न सक्नेछ ।
- (५) समितिको बैठक संयोजकको अध्यक्षतामा बस्नेछ ।
- (६) समितिको निर्णय बहुमतद्वारा हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले
निर्णायक मत दिनेछ ।
- (७) समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकाय वा सघ संस्थाका
प्रतिनिधि र विज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (८) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य मापदण्ड समिति आफैले निर्धारण गरे
बमोजिम हुनेछ ।
- ९) समितिको निर्णय सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।

४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ-

- (क) बाल अधिकार सुचक फारमको आधारमा टीकापुर नगरपालिका भित्रका बालबालिकाको तथ्याङ्क र सुचना संकलन गर्ने, अद्यावधिक गर्ने र आवश्यकता अनुसार वितरण गर्ने ।
- (ख) विशेष हेरचाह र संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको पहिचान गर्ने अन्तरिम संरक्षण गर्ने गराउने ।
- (ग) बालअधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनका निमित्त चेतना अभिवृद्धि, जागरण सिर्जना गर्ने गराउने ।
- (घ) बालअधिकारका निमित्त विकासका साभेदार तथा जिल्लास्तरका अन्य निकायहरु बीच समन्वय गर्ने र बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्न उत्प्रेरित गर्ने ।
- (ङ) बाल अधिकारका हनन भएका घटनाहरुका सम्बन्धमा प्राप्त जानकारी प्राप्त गर्ने र कानुनी कारवाहीमा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- (च) बालसंरक्षण गर्ने गराउने ।
- (छ) बालगृह अनुगमन, आकस्मिक सहयोग, कानुनी सहायता, अन्तरिम हेरचाह सम्बन्धी विषयमा सम्बन्धित तह, संघ संग सम्बन्ध स्थापना वा सिफारिस गर्ने ।
- (ज) टीकापुर नगरपालिकाको क्षेत्रमा सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरु बीच समन्वय गर्ने र कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग गर्ने ।
- (झ) स्थानीय संघसंस्थालाई बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्न उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रमको संचालन गर्नको लागि आवश्यक परामर्श, सुझाव दिने ।
- (ञ) सधिय र प्रदेश स्तरीय बालअधिकार समिति संग समन्वय गरी कार्यक्रम गर्ने, गराउने ।

- (ट) बाल गृह संचालन कार्यविधि, सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि, बालविवाह विरुद्ध कार्यक्रम संचालन खर्च कार्यविधि अनुसार सेवा प्रदान गर्ने, गराउने ।
- (ठ) बालअधिकार सम्बन्धि वार्षिक कार्ययोजना तयार पार्ने र नगरकार्यपालिका र नगर सभमा पेश गर्ने, गराउने ।
- (ड) कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रगति नगरकार्यपालिका बैठक र नगर सभामा पेश गर्ने ।

परिच्छेद - ३

वडा स्तरीय बालअधिकार समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

४. वडा स्तरीय बालअधिकार समिति :

- १) वडा भित्रको बालअधिकार सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न एघार सदस्य रहेका वडास्तरीय बालअधिकार समिति रहनेछ ।
- (२) समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-
 - (क) वडा अध्यक्ष वा निजले तोकेको वडा सदस्य - अध्यक्ष
 - (ख) वडा समितिका सदस्यहरु - सदस्य
 - (ग) वडा अध्यक्षले तोकिएको वडा स्तरीय बाल क्लबको प्रतिनिधि बालक र बालिका दुई जना -सदस्य
 - (घ) बालअधिकार अधिकारकर्मी वा नागरिक समाजको प्रतिनिधि वडा अध्यक्षले तोकिएको एक जना -सदस्य
 - (ङ) वडा सचिव - सदस्य सचिव

३. समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था :

- १) संयोजकले तोकिएको मिति, समय र स्थानमा समितिको बैठक बस्नेछ ।
- (२) कम्तीमा दुई महिनाको एक पटक बैठक बस्नेछ । समितिको सचिवले समितिको बैठक बस्ने मिति, समय र स्थान तोकिएको बैठकमा छलफल हुने

खण्ड २, संख्या ३३, स्थानीय राजपत्र भाग ३, मिति २०७७/१०/०६

विषयसूची सहितको सुचना बैठक बस्ने समय भन्दा चौबीस घण्टा अगावै सबै सदस्यले पाउने गरी पठाउनु पर्नेछ ।

- (३) समितिका पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
 - (४) उपदफा ४ को खण्ड ३ (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि समितिको बैठक तत्काल बोलाउन आवश्यक भएमा संयोजकले जुनसुकै बेला पनि समितिको बैठक बोलाउन सक्नेछ र त्यस्तो अवस्थामा संयोजक र घटीमा १ जना सदस्य सहित सचिव उपस्थित भएमा समितिको बैठक बस्न सक्नेछ ।
 - (५) समितिको बैठक अध्यक्षको अध्यक्षतामा बस्नेछ ।
 - (६) समितिको निर्णय बहुमतद्वारा हुनेछ र मत बराबर भएमा संयोजकले निर्णायक मत दिनेछ ।
 - (७) समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकाय वा संघ संस्थाका प्रतिनिधि र विज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
 - (८) समितिको निर्णय सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।
४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) बाल अधिकार सुचक फारमको आधारमा वडाभित्रीका बालबालिकाको तथ्याङ्क र सुचना संकलन गर्ने, अद्यावधिक गर्ने ।
 - (ख) विशेष हेरचाह र संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको पहिचान गर्ने सिफारिस गर्ने ।
 - (ग) बालअधिकारको संरक्षण र संवर्द्धनका निमित्त चेतना अभिवृद्धि, जागरण सिर्जना गर्ने, गराउने ।
 - (घ) बाल अधिकारका हनन भएका घटनाहरुका सम्बन्धमा प्राप्त जानकारी प्राप्त गर्ने र कानुनी कारवाहीमा आवश्यक सहयोग गर्ने ।

खण्ड २, संख्या ३३, स्थानीय राजपत्र भाग ३, मिति २०७७/१०/०६

- (ड) वडा स्तरमा सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरु बीच समन्वय गर्ने र कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग गर्ने ।
- (च) स्थानीय संघसंस्थालाई बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्न उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रमको संचालन गर्नको लागि आवश्यक परामर्श, सुझाव दिने ।
- (छ) बालअधिकार सम्बन्धि वार्षिक कार्ययोजना तयार पार्ने र नगरकार्यपालिका पेश गर्ने ।
- (ज) कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रगति नगरकार्यपालिका बैठक पेश गर्ने ।

परिच्छेद - ४

विविध

५. प्रचलित कानून लागू हुने : यस कार्यविधिमा भएको व्यवस्था प्रचलित कानूनसंग बाँझिएमा प्रचलित कानूनको व्यवस्था लागू हुनेछ ।
६. बचाउ : यस अधि भए गरेका बालअधिकार सम्बन्धी काम कारवाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

आजाले,

मोहन प्रसाद अर्याल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

टीकापुर नगरकार्यपालिकाको कार्यालय